

Motion till riksdagen 2018/19:2006

av Erik Bengtzboe (M)

Export och försäljning av snus

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att avskaffa Europeiska unionens totalförbud mot export av svenskt snus och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Europeiska unionens förhållningssätt till det svenska snuset är en följetong som varit oregelbundet återkommande sedan medlemskapsförhandlingarna år 1994. Dessförinnan hade den dåvarande socialdemokratiska partiledaren Ingvar Carlsson varnat för att förhandlingar med EG kunde leda till utmaningar om snuset i framtiden, vilket var en helt korrekt prognos.

Idag brukar över 100 miljoner européer dagligen olika typer av rök-, oral- och muntobak som handlas fritt över gränserna. Det svenska snuset är den enda produkten som är totalförbjuden, vilket är den hårdaste av alla tillgängliga handelsregleringar, detta i strid med principerna om proportionalitet och värnandet om folkhälsan.

Samtidigt är det så att svenska män har den lägsta dödligheten per capita inom Europeiska unionen vad gäller tobaksrelaterade sjukdomar. Vad gäller det generella tobaksbruket sticker Sverige inte ut nämnvärt mot övriga EU, varför snuset är en nära tillgänglig förklaring till situationen.

Detta har bland annat uppmärksammats av Världshälsoorganisationen (WHO) som i sin rapport *The Scientific Basis of Tobacco Products* från 2008 skriver detta: ”Among the smokeless tobacco products on the market, products with low levels of nitrosamines, such as Swedish snus, are considerably less hazardous than cigarettes, while the risks associated with some products used in Africa and Asia approach those of smoking.”

Att Europeiska unionen undanhåller denna mindre farliga tobaksprodukt från övriga medlemsländer är verklighetsfrånvänt, delvis eftersom det förvägrar människor att själva välja vilka produkter de brukar, men också för att det ofrånkomligen leder till fler tobaksrelaterade sjukdomar när konsumenter utlämnas till sämre alternativ med skadliga bieffekter. Principiellt finns det goda anledningar för riksdagen att återkommande

påminna regeringen och kommissionen om att Sverige inte accepterar skälen som anges för totalförbudet. Fri handel med mer hälsovådliga produkter tillintetgör samtliga argument om stärkt folkhälsa. Att snuset används vid till exempel rökavvänjning bör i detta sammanhang också belysas.

EU-domstolen har vid två tillfällen prövat snusets ställning, först 2004 och sedan återigen 2018 mot bakgrund av det nya tobaksdirektivet. Trots tillskott av nya tobaksprodukter på den europeiska marknaden vidhåller domstolen snusets negativa särställning med ett särskilt förbud. Det är alltså uppenbart att möjligheterna att möjliggöra snusexport inom EU kräver lag- och regeländringar och därmed är en strikt politisk fråga som den svenska regeringen bör adressera.

Så länge exportförbudet kvarstår bör regeringen hävda subsidiaritet i enlighet med fördragen; Europeiska unionens fördragsenliga kompetens att reglera ska överlämnas till medlemsstaten. Handelspolitiskt tillåter Europeiska unionen en särlagstiftning för en enda utpekad produkttyp. Detta gör svenskt snus till en symbol för särlagstiftning värd att återkomma till ända till dess att förbudet är avskaffat.

Regeringen bör verka för att avskaffa Europeiska unionens totalförbud mot export av svenskt snus.

Erik Bengtzboe (M)